

Lärarhandledning för mellanstadiet – Ett schyst jobb och arbetsmiljö!

I Lidköping grundades 1726 Rörstrandsfabriken som landets första porslinsfabrik. Det har varit en arbetsplats för många oavsett om man har jobbat med tillverkning av porslin eller med administration på kontoret. I en fabrik som varit verksam över så lång tid har arbetet utvecklats och förändrats.

Vi har sökt fram och visar här några bilder på hur det såg ut inne på fabriken och hur man arbetade där. Bilderna kan visa hur arbetsmiljön var för kvinnor och män och därmed också levnadsvillkoren förr i tiden. Tanken är att man på ett enkelt sätt skall kunna analysera bilderna och diskutera kring dem.

Bilden från kontorsmiljön där en man pratar i telefon har inget med Rörstrand att göra. Likväl är det en intressant bild om man utgår från den telefon som mannen använder. Den tekniska utvecklingen hos en så vanlig sak som en telefon ger perspektiv på vad ett föremål kan berätta om utveckling och digitalisering samt vår hantering av information.

Det finns också några bilder från en träindustri som tillverkade trädörrar. Där finns en helt annan miljö med risk för buller, damm och farliga maskiner.

Kursmål för åk 4-6 som är relevanta för materialet

Historia

- Vad historiska källor är, till exempel arkeologiska fynd, texter, muntliga berättelser och digitalt material, och hur de kan användas för att ge kunskaper om det förflutna.
- Vad historiska källor från tidsperioden, till exempel kyrkböcker, fotografier och domstolsprotokoll, kan berätta om det förflutna.

Bild

Bildanalys.

- Konst- och dokumentärbilder samt arkitektur från olika tider och kulturer.

Teknik

- Några tekniska system och hur de påverkar människa och miljö, till exempel vatten- och avloppssystem och system för återvinning. Hur systemen har förändrats över tid och några orsaker till detta.

Arbetsuppgifter

Telefonens utveckling

Telefonen uppfanns redan i slutet av 1800-talet och har utvecklats över långtid. På bilden "jobba på kontor" finns en bild på en man som pratar i telefon. Bilden är från slutet av 1970-talet och telefonen han använder heter Diavox. Den var först med att ha en knappsats där man knappade in telefonnumret man skulle ringa. På den tiden hade man inte telefonnumren inlagda i telefonen utan dem hade man i en telefonbok. Det trycktes också upp gula telefonböcker för landets olika städer som man kunde leta efter telefonnummer i.

På bilden kan man se att den fasta telefonen på många sätt var jobbig eftersom man var tvungen att hålla den samtidigt som man jobbade. Högtalarfunktion fanns inte. Om man satt länge i den positionen var det jobbigt för nacken och man uppfann hjälpmedlet som ses på bilden och som fick smeknamnet hajfenan.

1. Intervjuuppgift om telefoner

Intervjua någon som är äldre än dig själv om telefoner. Fråga när de fick sin första telefon och vad det betydde för dem? Hur använde de sin telefon? Hur många telefoner har de haft i sitt liv? Vad tycker de om den telefonen de har nu i jämförelse med den första telefonen de fick?

Du kan använda följande ord för att ta reda på mer om telefonens utveckling:

- Telefonkatalog
- Telefonjack
- Telefonväxel
- Telefonkiosk
- Rikssamtal
- Fast telefon
- Telefonlur
- Kobratelefon
- Telefonhylla
- Telefonist

2. Intervjuuppgift om arbete

Intervjua någon i din omgivning om deras första jobb.

Frågor som du kan använda:

1. Kan du berätta lite om ditt första jobb?
2. Hur länge stannade du på din första arbetsplats?
3. Vad gjorde du med din första löning?
4. Vad lärde du dig på jobbet?
5. Var det ett bra första jobb?

3. Bildanalys

Välj en bild i temat.

1. Beskriv vad du ser på bilden och vad det är de verkar jobba med där?
2. Ser det ut att vara en bra arbetsplats med bra arbetsmiljö? Skulle du vilja jobba där eller inte? Varför?
3. Tror du det ser likadant ut på en fabrik idag eller är det annorlunda?

Tips och länkar

- *Så får barn och unga arbeta*, utgiven av Arbetsmiljöverket. Nedladdningsbar PDF.